

Nejčastější omyly e-learningu (Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D.)

Obsah kapitoly

Text kapitoly

O e-learningu se stále diskutuje, existuje velké množství názorů na e-learning, stejně jako existuje velké množství definic e-learningu. Hned na začátku je třeba uvědomit si, co skutečně e-learning obnáší.

Omyl I. - E-learning není JEN technologie ↑

E-learning není jen technologie, ačkoli jej tak velké množství autorů vymezuje (Květoň (2003), Poláková (2003)), ale je to také **vzdělávací proces, který sice využívá moderních informačních a komunikačních technologií, ale jeho účelem je vzdělávání a přispění k rozvoji lidských zdrojů** (Hall, 2002, Eger, 2004). O tomto pojetí e-learningu se někdy hovoří jako o **pedagogickém** (snad kvůli spojení vzdělávací proces a vzdělávání).

E-learning je specifický druh/typ/forma vzdělávání, která využívá dostupných informačních technologií, nelze však říci, že by e-learning bylo jakákoli technologie, kterou pro vzdělávání použijeme. Jednoduše nelze oddělit procesuální stránku termínu od stránky technologické. Pakliže připustíme, že e-learning je vzdělávacím procesem (ať už je velmi specifický), uvědomíme si, že hlavním cílem není ovládnout technologii, ale **splnit předem daný výukový cíl**.

Omyl II. - E-learning NENÍ LMS ↑

Mnozí z vás jste již měli možnost studovat v některém systému pro řízené vzdělávání (LMS = Learning Management Systém), mnozí v těchto systémech vedete studující (tutorujete). Pokud se pohybujete v LMS, pohybujete se ve specifickém druhu síťového počítačového programu. Tedy LMS = počítačový program. E-learning jako vzdělávací proces, dejme tomu i jakási forma studia, může být v LMS realizován. Důležité je však uvědomit si, že LMS, WBT, výukové programy, specifický multimediální software, digitální video apod. jsou pouze **NÁSTROJE** s jejichž pomocí e-learning realizují.

Omyl III. - E-learning NENÍ EFEKTIVNÍ ↑

Ano, pokud není e-learning řízen kvalitními tutorii, pokud studující neprací s kvalitním distančním textem a nejsou dostatečně motivováni, pak může být e-learning neefektivní. Tyto nedostatky pak může odstranit blended learning, který využívá v rámci prezenčních forem studia podpůrné ICT nástroje, např. výukové programy ve vyučovacích hodinách apod. Proto je také nutné, aby byl e-learning chápán jako proces, který předá studujícímu základní znalosti, provede jejich kontrolu. K samotnému prohloubení znalostí pak vedou prezenční vzdělávací akce - tutoriály, semináře, workshopy. Nelze realizovat efektivní e-learningové vzdělávání bez prezenčních vstupů. V poslední době již vznikají dílčí studie (s jednou z nich vás seznámíme), které dokazují, že e-learning je (co se týče efektivity) minimálně srovnatelný s ostatními formami výuky.

Omyl IV. - E-learning je DRAHÝ, jeho cena převyšuje jeho reálný profit ↑

Omyl, špatně aplikovaný e-learning je drahý! (V této chvíli na okamžik oddělím technologickou stránku e-learningu od části pedagogické, čistě pro demonstraci.) Je třeba si uvědomit, že před samotným zahájením tvorby vzdělávacích kurzů podporovaných ICT (informačními a komunikačními technologiemi) je třeba provést vstupní

analýzu a zjistit, s jakou cílovou skupinou budeme pracovat. Dále je třeba předvýzkumem zjistit, zda bude daná cílová skupina ochotna vzdělávat s pomocí e-learningu a zda bude mít o náš kurz zájem - jednoduše rekognoskovat terén, ve kterém se chceme pohybovat. Pokud víme, že o náš kurz nebude zájem a že jej v budoucnu nevyužijeme, nemá smysl investovat do drahých LMS. Například základní škola s omezenými příjmy nebude kupovat LMS systémy v cenách řádově desítky až stovky tisíc korun. Nicméně pokud chce vytvořit některé vybrané multimediální materiály a zpracovat atraktivní témata, může zvolit variantu WBT kurzu, který je levnější a který může být (stejně jako LMS) multimediální.

Omyl V. - OpenSource LMS je zadarmo ↑

Mnozí autoři (Dvořák, 2004) jasně dokazují, že náklady za provoz OpenSource se mohou blížit řešení, kdy si koupíme LMS a s ním máme zabezpečený i upgrade, servis aj. Některé náklady jsou totiž fixní (server, poplatky za internet, vytvoření kurzů apod.). Navíc OpenSource neposkytuje žádný servis či upgrade, systém si zkrátka vyvíjíte vy sami - pokud jste schopní programátoři, případně máte li v okolí někoho takového. Při současných cenách LMS se již vyplatí nákup LMS, než jeho vývoj.

Chyba I. - Pro e-learning nejsou připravováni studující ↑

E-learning se v současnosti využívá pro vzdělávání ve velkém množství institucí, soukromých firem, státních úřadů. Jen velmi malé množství absolventů středních a vysokých škol však má jakékoli zkušenosti s e-learningem a distančním vzděláváním, ačkoli se s ním dříve či později budou setkávat. **Jsou tedy současní absolventi připraveni na využití e-learningu pro své další vzdělávání?**

Chyba II. - Za každou cenu standardizovat podle standardu SCORM ↑

Standard SCORM je univerzálním e-learningovým standardem, který specifickým způsobem pracuje se vzdělávacím obsahem. Standardizace mezi LMS v České republice v současnosti zdaleka není na takové úrovni, aby SCORM podporovala. Totiž SCORM je natolik specifický, že je vhodnější spíše pro LCMS systémy, než pro LMS. Tápete? Vydržte, v kapitole věnované standardům vám sdělíme podrobnosti!

Chyba III. - Investovat veškeré finance do technologií a zabezpečit tím kvalitní e-learning ↑

Pokud chcete zavádět e-learning do vaší instituce/firmy, nikdy nezapomínejte na to investovat zejména do tvorby kvalitních studijních materiálů, distančních opor, studijních textů. Totiž e-learning bez výborně propracovaných studijních materiálů nemůže nikdy fungovat.

Chyba IV. - Srovnávat náklady na tvorbu skripta a distančních textů pro e-learning ↑

Pokud tvoříte distanční texty pro e-learning, vždy si uvědomte, že nepíšete skriptum či učebnici, vytváříte živý materiál. Distanční text využitelný pro e-learning by měl být tak živý, jak jen může být - po stránce formální i obsahové. Proto je třeba počítat s náklady za metodické zpracování textu dle jistých pravidel (viz. Národní centrum distančního vzdělávání), náklady za tvorbu multimediálních doplňků, animací, schémat, videosekvencí atd. atd. Nic z řečeného papírové skriptum NEUMÍ.

Průvodce studiem ↑

Dočetli jste pasáž, věnovanou častým chybám a omylům v pojetí e-learningu. Souhlasíte? Nesouhlasíte? Máte jiný názor? Diskutujte v našich diskusních fórech! V následující části textu se budeme zabývat lidmi - účastníky e-learningového vzdělávání, který se nejvíce podílí na kvalitě e-learningu.

